

2019-01-16

Angående: Fördjupad samverkan mellan Stockholm Vatten och Avfall och Norrvatten avseende framtida vattenförsörjning

Syftet med samverkan mellan organisationerna är att såväl kort- som långsiktigt säkra dricksvattenförsörjningen inom leveransområdena. Samverkan sker redan idag inom en rad områden så som skydd av Mälaren, nya reningstekniker, vattenförbrukningsprognoser mm. Detta PM syftar till att särskilt belysa de utmaningar och samverkansmöjligheter med avseende på investeringsnivåer och kapacitet för framtida vattenförsörjning under kommande år.

Bakgrund

Stockholm Vatten och Avfall och Kommunalförbundet Norrvatten har under lång tid samarbetat inom ett antal områden. Det grundar sig främst i att båda organisationerna använder Mälaren som råvattentäkt och därför har gemensamma intressen kring Mälaren samt verkar i Stockholmsregionen. Sedan 2008 finns ett gemensamt vattenskyddsområde med föreskrifter fastställda för Östra Mälaren. Det finns även ett avtal att i möjligaste mån stötta varandra om vattenproduktionen eller leveransen av någon anledning avstannar hos någon av organisationerna. För att kunna möta de utmaningar som klimatförändringarna och regionens snabba befolkningsutveckling medför kommer förutsättningarna för vattenproduktion och distribution att bli än mer komplexa, något som även den Regionala vattenförsörjningsplanen pekar på. För att klara uppdraget att uthålligt leverera ett hälsosamt dricksvatten behöver Norrvatten och Stockholm Vatten fördjupa sitt samarbete.

Komplexiteten och behovet av gränsöverskridande samarbete lyfts särskilt fram i den regionala vattenförsörjningsplanen (RVP). RVP pekar tydligt på att regionens utveckling är beroende av en trygg vattenförsörjning där SVOA och Norrvatten står för drygt 90% av dricksvattenproduktionen i regionen.

Befolkningsutvecklingen är den idag största drivfaktorn gällande vattenförbrukningen. De senaste prognoserna visar på att vattenförbrukningen kommer att öka till 2050 och därtill kommer högförbrukningsperioder som ex. varma tidiga somrar. Såväl SVOAS vattenverk Norsborg och Lovö som Norrvattens vattenverk Görväln ligger idag väldigt nära sin uthålliga kapacitet. Vid tillfällen då vattenförbrukningen av någon anledning ökar (ex. den varma våren och sommaren 2018) ligger produktionen långt över den uthålliga kapaciteten.

För att regionen skall kunna fortsätta att utvecklas och leva upp till en trygg vattenförsörjning behöver både SVOA och Norrvatten både öka sin uthålliga produktions- och leveranskapacitet.

Grundprincipen är att det vi varje givet tillfälle finns tillräckligt med *tillgänglig* produktionskapacitet för att möta det totala vattenbehovet.

Idag motsvarar produktionskapaciteten i princip vattenbehovet och tillåter inte några större ingrepp i verken då dessa medför att den tillgängliga kapaciteten i verken minskas. För att säkra försörjningen i våra leveransområden behöver vi först öka kapaciteten för att kunna genomföra reinvesteringar och säkra nuvarande kapacitet då dessa åtgärder innebär att den tillgängliga kapaciteten minskas under längre perioder. Ett annat sätt att uttrycka det på är att det under kommande år behöver finnas ett visst mått av överkapacitet för att på ett säkert sätt utan att äventyra konsumenternas behov av vatten kunna genomföra större ombyggnationer i existerande verk.

Nuläge och möjligheter

Båda organisationerna står inför stora investeringar de kommande åren, såväl nyinvesteringar som reinvesteringar i befintliga verk som levt långt längre än sin tekniska livslängd. Reinvesteringar i befintliga verk kräver att delar av produktionskapaciteten faller bort under en längre tid.

Norsborgs- och Lovö vattenverk är i mångt och mycket väl sektionerade i och mellan sina produktionssteg varvid en basproduktion kommer att kunna upprätthållas under ombyggnationer vilket medför att delar av produktionskapaciteten behöver förläggas någon annanstans. Görväln verket står inför en betydligt större utmaning då verket inte går att sektionera på samma sätt utan i princip helt behöver stängas av. Detta innebär att hela produktionen måste förläggas någon annanstans under längre perioder, vilket med dagens produktionskapacitet inte är möjligt.

För att klara kommande års utbyggnader och renoveringar behöver organisationerna samverka och samarbeta för att tillsammans kunna möta vattenbehovet. Genom ett väl utarbetat samarbete kring tids- och kapacitetsplaner finns det möjlighet för båda bolagen att göra etappvisa utbyggnationer och åtgärder. Genom att periodvis förlägga delar av sin produktion på ett annat verk, vare sig det tillhör den egna organisationen eller det andra, kan det finnas såväl tidsmässiga som ekonomiska vinster. En väl genomtänkt och förankrad genomförande- och tidsplan kan totalt sett innebära lägre investeringskostnader, möjlighet till etappvis utbyggnad för att möta förändringar i vattenprognosen samt en tryggare vattenförsörjning för regionen under ombyggnadsskeden. Det ställer dock stora krav på båda organisationerna att samverka över gränserna, att förhålla sig till satta tidsplaner och beslut.

Uppdrag

Det uppdras åt båda organisationerna att ta fram en plan för samverkan kring kapacitet med inriktning att minska investerings- och driftskostnader. Målet med planen är att möjliggöra för SVOA och NV att tillsammans möta den framtida efterfrågan över tid på ett säkert och kostnadseffektivt sätt. Fokus är hur kapaciteten kan byggas ut under den närmast kommande 10-årsperioden. Planen förväntas resultera i förslag till gemensamt koordinerade etappindelning av såväl reinvesteringar som nyinvesteringar.

Det första steget bör lämpligen vara att ta avstamp från den gemensamma utredningen som gjordes 2018-2019 där strategier för produktionskapacitet och reservvattenbehov slutar. Utifrån denna bör vidare strategier tas fram för hur utbyggnaderna sker mest optimalt såväl tidsmässigt som ekonomiskt utan att äventyra dricksvattenförsörjningen. Utredningen pekar på att det med de tidsplaner som organisationerna har under vissa perioder kan finnas en större produktionskapacitet än vattenbehov. Detta indikerar att det kan finnas vinster med att samverka kring tidsplaner.

Styrgrupp

Krister Schultz (Stockholm Stadshus AB), Mårten Frumerie (SVOA), Christina Rapp Lundahl (Järfälla kommun), Kristina Tidestav (Solna stad), Per Törnvall (Sollentuna kommun), Johanna Lindgren (Kommunalförbundet Norrvatten).

Budget

Respektive organisation står för sin egen nedlagda tid. Externa kostnader delas lika mellan företagen.

Tidplan

Utredningen ska slutrapporteras till styrgruppen senast 30 april 2020.

Mårten Frumerie
VD SVOA

Johanna Lindgren
VD Kommunalförbundet Norrvatten